

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij ... fracties de behoefte de minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over zijn brief d.d. 16 juli 2010 (2010Z11059) inzake de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 26 juli 2010.

De minister heeft op de vragen en opmerkingen geantwoord bij brief van 2010. De vragen en opmerkingen van de fracties en de antwoorden van de minister zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ormel

De griffier van de commissie,
Van Toor

Soedan

De leden van de VVD-fractie benadrukken dat Nederland en de Europese Unie buitengewoon alert moeten blijven op de ontwikkelingen in Soedan. Deze leden blijven zich grote zorgen maken over de houding van de Soedanese president, over de ontwikkelingen in Darfur en over de ontwikkelingen m.b.t. tot Zuid-Soedan (mede natuurlijk in het licht van het komende referendum). Wat betreft de houding van de Soedanese president is het betekenisvol dat het Internationaal Strafhof op 12 juli jl. heeft besloten om hem ook te gaan vervolgen wegens genocide. Wat betreft de Soedanese president zouden deze leden ook graag vernemen hoe nauw de relatie is tussen hem en de Soedanese Nationale Inlichtingen en Veiligheidsdienst (NISS). Heeft Amnesty International terecht een verband gelegd tussen periodes van politieke spanningen enerzijds en arrestatiegolven door de NISS onder opposanten en mensenrechtenactivisten anderzijds?¹ Is de vrijheid van meningsuiting in Soedan sinds de verkiezingen van april 2010 inderdaad weer meer in het gedrang gekomen (mede door toedoen van de NISS), zoals dit Amnesty-bericht aangeeft? Welke effect mag worden verwacht van de kritiek die door Thabo Mbeki als hoofd van een panel inzake Soedan op dat land (ook nog recent) is uitgeoefend? Tenslotte zouden zij graag vernemen wat bij de Nederlandse regering bekend is over de bouw door Iran van een wapenfabriek in Soedan, van waaruit wapens geleverd zouden moeten worden aan islamitische opstandelingen in Somalië, aan Shi'itische rebellen in Jemen en aan de Palestijnse Hamas.²

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat de prioriteit van de EU naast de veiligheid en de humanitaire situatie in Darfur moet uitgaan naar de spoedige afronding van het Comprehensive Peace Agreement (CPA) en de voorbereiding van het zelfbeschikkingsreferendum. Is de minister het met deze leden eens dat voor de stabiliteit en veiligheid afronding van het CPA voor het eind van het jaar dringend gewenst of zelfs noodzakelijk is? Is volgens de minister het maken van concrete afspraken over uitstaande knelpunten voor het eind van het jaar haalbaar? Op welke manier zou de EU afronding van deze kwesties kunnen bespoedigen? Met welke scenario's houdt de EU en de regering rekening als eind van het jaar nog steeds geen overeenstemming is bereikt over grensafbakening, verdeling van welvaart en controle over natuurlijke hulpbronnen? Welke consequenties heeft dat voor het geplande referendum?

De leden van de PVV-fractie constateren dat de Europese Unie 150 miljoen euro uittrekt voor oorlogsslachtoffers in Soedan. Dat heeft EU Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid Catherine Ashton op 12 juli 2010 bekendgemaakt. Het geld moet een verschil maken in gebieden zoals Darfur, waar al jarenlang een strijd heerst. De Europese Commissie had de ontwikkelingshulp aan Soedan eerder stopgezet, omdat het land weigerde een bepaald akkoord te tekenen over samenwerking met de EU. Soedan wordt geregeerd door president Omar Hassan Ahmad al-Bashir, die door het Internationale Strafhof in Den Haag wordt gezocht wegens oorlogsmisdaden. Het is naar het oordeel van de PVV-fractie ongeloofwaardig geld van de belastingbetaler te geven aan een dergelijk regime, onder het mom dat humanitaire hulp buiten de boycot valt. Gebleken is, dat Omar Hassan Ahmad al-Bashir kennelijk Islamitische/OIC landen kan bezoeken, zonder dat hij in een dergelijk land aangehouden wordt. Premier Erdogan van Turkije nodigde Omar Hassan al-Bashir onlangs uit voor een bezoek aan Ankara, ondanks de aanklachten die er tegen de Soedanese leider lopen wegens volkerenmoord, oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid. Dit alleen al is reden genoeg om de toetreding van Turkije per direct te stoppen. De bewering van de minister, dat Nederland zich binnen de EU

¹ Zie: «Sudanese security service carries out brutal campaign against opponents» (19 juli 2010) op www.amnesty.org/en/news-and-updates/report/sudanes-security-service-carries- ; zie ook «Amnesty say Sudan security brutally suppressing opposition, activists» op www.sudantribune.com/spip.php?article35704.

² Zie eveneens bij www.sudantribune.com/spip.php?article35704

sterk maakt voor blijvende druk op Soedan, zou aan geloofwaardigheid winnen als de Nederlandse regering in EU-verband om die reden zou pleiten om de toetreding van Turkije te blokkeren.

De leden van de CDA-fractie hebben waardering voor de inzet van deze regering om afronding van het Comprehensive Peace Agreement (CPA) te bespoedigen. Is het realistisch het CPA tijdig, d.w.z. vóór januari 2011, af te ronden? Kan de minister exact aangeven welke lessen zijn getrokken uit het verkiezingsproces van dit jaar en hoe dit zal worden vertaald naar het referendum van januari 2011? Kan de minister aangeven hoe een eventuele nieuwe EU waarnemingsmissie aansluit bij het nieuwe mandaat van de VN-missie in Soedan (UNMIS)? En is er al meer bekend over de precieze invulling van de ondersteuning van UNMIS aan de uitvoering van het referendum? De leden van de CDA-fractie steunen de regering in het uitzenden van een krachtig EU signaal om geweld in Darfur te veroordelen en de toegang van humanitaire hulp drastisch te verbeteren. Op welke wijze is de Afrikaanse Unie (AU) hierbij betrokken?

De leden van de SP-fractie vragen zich af wat de regering bedoelt met een krachtig signaal «richting strijdende partijen» om het geweld in Darfur te veroordelen. Wat is krachtig genoeg? Wat wordt in geval van opsporing van president Bashir bedoeld met «blijvende druk op Soedan en de overige partijen bij het conflict in Darfur om in overeenstemming met resolutie 1593 van de VNVR samen te werken met het Internationale Strafhof»? Wat houdt die druk in en gaat de aanhouding boven een goede organisatie van het voorgenomen referendum?

De leden van de fractie van D66 vragen of het waar is dat de regering in Khartoum de uitkomst van het zuidelijke referendum niet zal accepteren als die uitkomst secessie inhoudt? Zo ja, is de minister van mening dat een grote, goed uitgeruste UNMIS vredesmissie de eventueel nieuw ontstane grenzen waarschijnlijk zal moeten bewaken?

Iran

Wat betreft Iran zouden de leden van de VVD-fractie met name willen vernemen in hoeverre de unilaterale Amerikaanse sancties tegen Iran die enkele weken geleden door president Obama zijn vastgesteld, verder gaan dan de sancties die korte tijd daarvoor door de Veiligheidsraad van de VN zijn vastgesteld. Zullen «aanvullende Europese maatregelen» (mede) zijn gericht op het zo veel mogelijk met elkaar in overeenstemming brengen van de sancties tegen Iran van de Verenigde Staten enerzijds en van de Europese Unie anderzijds? De leden van de VVD-fractie juichen nadere acties van Europese zijde met betrekking tot de internetvrijheid toe. Zij gaan ervan uit dat nader overleg met de Tweede Kamer zal plaatsvinden voorafgaande aan de bijeenkomst op ministerieel niveau over dit onderwerp die komend najaar zal plaatsvinden.

De leden van de PvdA-fractie verwelkomen de spoedige implementatie van de sancties van de VN Veiligheidsraad. Welk effect verwacht de minister dat daarnaast een aanvullend sanctiepakket zal hebben? Welke reden heeft de minister om te denken dat met het aanvullende sanctiepakket de druk op het Iranese regime om mee te werken effect zal hebben? Hoe beoordeelt de minister de positie van Rusland en China in dezen? Zijn beide landen na de VNVR-resolutie bereid de druk op Iran nog verder op te voeren? Hebben zij aan de EU of aan de regering hun opvattingen kenbaar gemaakt over het aanvullende sanctiepakket van de EU? Zo ja, hoe luidde die opvatting? Zijn Rusland en China in staat en bereid de activiteiten van bedrijven uit de EU over te nemen waardoor zij het effect van de aanvullende EU-sancties teniet zouden kunnen doen?

Kan de minister garanderen dat het aanvullende sanctiepakket slechts de machthebbers raakt en niet de Iranese bevolking? Kan de minister gedetailleerd uiteen zetten welke sancties ter besluitvorming voorliggen en wie door elk van die sancties getroffen wordt? Tot slot vragen de leden van de PvdA-fractie of de minister al meer duidelijkheid heeft over het door deze leden al lang gewenste exportverbod op technologie voor het filteren, blokkeren of aftappen van internetverkeer?

De leden van de PVV-fractie zijn teleurgesteld en verontwaardigd dat de regering niet specifiek wenst in te gaan op de urgente noodzaak om het Iraanse Revolutionaire Garde Korps (IRGC) op de Europese lijst met terroristische organisaties te plaatsen. Het IRGC is de SS van de Islamitische Republiek Iran. Vanwege zijn controle op vrijwel alle onderdelen van de Iraanse staat en samenleving moet het IRGC worden getypeerd als een van de belangrijkste steunpilaren van het misdadige islamitische regime in Teheran, een regime dat mensen opsluit en ter dood veroordeelt vanwege het onderhouden van niet door de islam gesanctioneerde liefdesrelaties; een regime dat het vrije woord in eigen land en daarbuiten met geweld en met een beroep op de Koran onderdrukt; een regime dat steun verleent aan terroristische organisaties, waaronder de soennitisch-islamitische «verzetsbeweging» Hamas en de shi'itisch-islamitische terreurbeweging Hezbollah; een regime dat de democratische rechtsstaat Israël en het Joodse volk met vernietiging bedreigt en zich daarbij beroept op de islamitische heilsideologie; een regime dat zich op illegale wijze met nucleaire wapens toerust teneinde de islamitische terreur wereldwijd te kunnen uitoefenen. De leden van de PVV-fractie roepen de regering op om uitvoering te geven aan de motie Van der Staaij c.s. van 24 november 2009 om te bevorderen dat het IRGC op de Europese lijst met terroristische organisaties wordt geplaatst. De PVV roept de regering voorts op om tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 26 juli geen halve maar hele sanctiemaatregelen te bepleiten, inclusief het sluiten van het Europese luchtruim en de Europese zeehavens voor alle Iraanse vliegtuigen en schepen, teneinde de misdadige plannen van het islamitische regime in Teheran te een slag toe te brengen.

De leden van de CDA-fractie zijn al sinds lange tijd voorstander van een sanctiepakket dat de druk op het Iraanse regime hoog houdt. Belangrijke voorwaarde is wel dat het internationale draagvlak voor opgelegde sancties zo breed mogelijk is. Mogen deze leden de brief zo begrijpen dat binnen EU inmiddels overeenstemming is over de noodzaak van sancties die verder gaan dan de Veiligheidsraad resolutie? Zo ja, in hoeverre wordt bij de sancties in voorbereiding aansluiting gezocht bij de sancties door de Verenigde Staten zijn opgelegd? De leden van de CDA-fractie hebben waardering voor de inzet van de Nederlandse regering om de voortdurende mensenrechtenschendingen in Iran te blijven agenderen. Ook de organisatie van de vervolgonferentie met betrekking tot internetvrijheid laat de bijzondere betrokkenheid van Nederland op dit gebied zien. Kan de minister ingaan op het idee van een internationale gedragscode voor bedrijven en hoe dit idee verder zal worden uitgewerkt?

De leden van de SP-fractie vragen waarom de EU aanvullende maatregelen wil nemen op de VN-resolutie. Hoe ziet de EU de Veiligheidsraad als centraal punt van discussie in zulke belangrijke kwesties van de wereldvrede? Hoe verhoudt zich dat tot de overwegingen van de EU om in de Veiligheidsraad deel te nemen? De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de EU deze koers niet moet volgen; daarmee wordt naar hun mening in feite geen leiding genomen maar een agressieve Amerikaanse koers gevolgd. Een koers die in ieder geval niet overeenkomt met de Veiligheidsraad. Hoe kan de Nederlandse regering haar uitgangspunt garanderen, vragen deze leden zich verder af, dat haar de strafmaatre-

gelen tegen Iran «zoveel mogelijk» de bevolking zullen ontzien? Hoe kan dat als de olie- en gasector zullen worden geraakt? Op welke manier kan de regering garanderen dan wel aantonen dat het hier niet om een bezweringsformule gaat, die ze uiteindelijk niet waar kan maken, omdat het de bevolking van Iran wel schaadt? Daarmee worden naar het oordeel van de leden van de SP-fractie de kansen van ontwikkeling van een democratische oppositie in Iran verkleind. Hoe beoordeelt de regering in dit licht de afwijzing van sanctiemaatregelen door Nobelprijswinnaar Ebadi en door presidentskandidaat Mousavi? Hoe staat de regering tegenover de stelling dat sancties in verband met de atoompolitiek de ontwikkeling van de oppositie tegen het islamitische regime stuk maakt? Kan de regering dat toelichten? Tot slot vragen deze leden zich af welke ruimte over blijft naar het oordeel van de regering voor reguliere handel waar de regering voorstander van is? Wat is het oordeel van het Nederlandse bedrijfsleven over deze plannen? De leden van de SP-fractie steunen de plannen om internetcensuur tegen te gaan.

Gaza/Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

Wat betreft het Midden-Oosten Vredesproces betreuren de leden van de VVD-fractie het feit dat bij het bezoek van EU buitenlandcoördinator Catherine Ashton veel nadruk is komen te liggen op een mogelijke beëindiging van de blokkade van de Gazastrook. Daarbij is naar hun mening ook te veel aandacht besteed aan internationale hulpprojecten in de Gazastrook. Veel meer nadruk zou naar de mening van deze fractie moeten liggen op het verbeteren van de relaties tussen Israël en de Palestijnse autoriteiten op de Westelijke Jordaanoever. Deelt de Nederlandse regering die zienswijze en hoe wil zij daarvoor meer steun vinden binnen de Europese Unie?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat HV Ashton tijdens haar bezoek aan Israël nadrukkelijk heeft opgeroepen de grenzen met de Gaza-strook te openen. Deze leden zijn verheugd met deze uitspraak. Kan de minister aangeven welke actie de EU gaat ondernemen om de oproep van HV Ashton kracht bij te zetten? Kan de minister garanderen dat de inbreng van Nederland op dit punt tijdens de Raad van dezelfde actieve opstelling zal getuigen? De leden van de PvdA-fractie kunnen zich vinden in de uitspraak van de regering waarbij alle initiatieven die de EU kan nemen om het MOVP een impuls te geven wenselijk zijn. Wat is het standpunt van de minister als het gaat om de toekomstige invulling van de EUBAM Rafah-missie? Is de minister voornemens om uitspraken te doen over verbreding van deze missie? De onderzoekscommissie Turkel komt nog met haar resultaten over de recente aanval op een schip in internationale vaarwateren. De leden van de PvdA-fractie vragen de minister of hij kan aangeven hoe hij tegen deze onderzoekscommissie aankijkt.

De leden van de PVV-fractie vragen de minister om zich te verzetten tegen de zouteloze opstelling van Hoge Vertegenwoordiger Ashton m.b.t. de Gaza-problematiek. Nederland dient alles in het werk te stellen om de Hamas-terreur in en vanuit de Gazastrook zo moeilijk mogelijk te maken en er niet mee in te stemmen dat in EU-verband ook maar een duimbreed van die lijn wordt afgeweken.

Hoge Vertegenwoordiger Ashton heeft Israël namens de Europese Unie opgeroepen de blokkade van Gaza verder te versoepelen. De leden van de CDA-fractie spreken de hoop uit dat de EU een ondersteunende rol kan spelen bij de versoepeling van het grensverkeer van Gaza. Kan de minister aangeven welke mogelijkheden hij ziet voor de toekomstige invulling van de EUBAM Rafah-missie en aan welke voorwaarden moet

zijn voldaan, voordat van uitbreiding van de missie sprake kan zijn? Tijdens haar bezoek heeft HV Ashton 40 miljoen euro extra EU-gelden toegezegd aan de Palestijnse autoriteit. Kan de minister aangeven welke voorwaarden hieraan zijn verbonden en waaraan dit geld zal worden besteed? De leden van de CDA-fractie steunen de lijn van de regering die er op gericht is om directe onderhandelingen dichterbij te brengen door nauwe samenwerking tussen de EU en de VS. Inmiddels lijkt er sprake van een voorzichtige toenadering tussen de partijen. Hoe beoordeelt de minister de ontwikkelingen van afgelopen weken op dit gebied?

Wat worden de concrete maatregelen van de EU om export uit de Gazastrook mogelijk te maken, zoals door HV Ashton bepleit, vragen de leden van de SP-fractie zich af? Kan de regering haar voorstellen op dat gebied aan de Kamer voorleggen? Op wiens voorstel wordt «gekeken naar de toekomstige invulling van de EUBAM Rafah-missie en mogelijke uitbreiding daarvan naar andere grensovergangen.»? Wat wordt bedoeld en in hoeverre is Israël betrokken? Wat is het oordeel van de EU en van de minister over de opvatting van minister Liebermann dat Israël af wil van de Gaza en er geen verantwoordelijkheid voor wil nemen? De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het moratorium op de bouw van nederzettingen na september hoe dan ook moet worden verlengd, maar tevens dat de EU druk op Israël moet uitoefenen om de sloop van Palestijnse buurten in Oost-Jeruzalem te stoppen en geen nieuwe nederzettingen te bouwen. De bouw van deze nederzettingen is een vorm van sabotage van eventuele onderhandelingen. Deelt de minister deze opvatting?

De leden van de fractie van D66 ontvangen graag een uitgebreidere reactie op het initiatief van Hoge Vertegenwoordiger Ashton om Israël nadrukkelijk op te roepen om de grenzen te openen met Gaza. Onderschrijft de minister het belang van deze oproep? Wat zal de inzet zijn van de minister? Zal hij deze oproep volledig onderschrijven?

Strategische partners: EU-India en EU-Brazilië

De leden van de SP-fractie vragen of de minister kan uitleggen wat bedoeld wordt met het nemen van verantwoordelijkheid voor het vrede en veiligheid?

EU-Georgië

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat op dit moment een escalatie in de afvallige gebieden niet waarschijnlijk lijkt, maar beleid van de Georgische regering in sommige regio's (zoals de wet op de bezette gebieden) kan een negatief effect hebben. De conflicten in Zuid-Ossetië en Abchazië resulteren in een negatieve houding van de overheid ten aanzien van Rusland, dit kan de partijen polariseren. Is de minister bereid ook dit onderwerp tijdens de Raad ter sprake te brengen? Op welke wijze denkt de minister dat de EU hierin een bemiddelende rol kan spelen? Hoe zwaar weegt de veiligheid in deze regio's bij de onderhandelingen voor nieuw Associatieakkoord? Het democratiseringsproces in Georgië lijkt, na de vooruitgang die sinds 2000 is geboekt, nu vertraagd en in sommige gevallen gestagneerd te zijn. Deelt de minister de mening dat het democratiseringsproces een belangrijk onderdeel van een nieuw associatieakkoord dient te zijn? Welke opstelling verwacht de minister van Rusland jegens de EU indien er een nieuw associatieakkoord met Georgië komt?

Is het waar, vragen de leden van de SP-fractie, dat de OVSE onregelmatigheden heeft geconstateerd bij de gemeenteraadsverkiezingen van 30 mei en dat dat niet voor het eerst was in de recente reeks van verkiezingen in Georgië? Wordt het definitieve rapport eind juli verwacht? Indien dat zo is en als verkiezingen in Georgië de toets van de kritiek niet kunnen doorstaan, waarom dan de economische banden aanhalen? Wat is de stand van onderhandelingen over Zuid-Ossetië en Abchazië? Kan de minister uitleggen waarom nu onderhandelingen over een nieuw en veelomvattend Associatieakkoord van de EU met Georgië in dat geval moeten worden gestart? Op welke termijn verwacht de minister een veelomvattend associatieakkoord van de EU met Georgië, Armenië en Azerbeidzjan?

Kirgizië

De regering staat op het standpunt dat gezien de beperkte presentie en belangen van de EU in de regio een vooraanstaande rol van de EU in het beheersen van de politieke crisis niet voor de hand ligt, maar de OVSE het eerst aangewezen forum is om vorm te geven aan de betrokkenheid van de internationale gemeenschap bij crisisbeheersing in Kirgizië. Toch kan het lastiger zijn om binnen de OVSE overeenstemming te bereiken gezien de uiteenlopende belangen van de lidstaten van de OVSE dan om als EU een helpende hand te bieden aan Kirgizië om uit deze (crisis-)situatie te geraken. De leden van de PvdA-fractie vragen of de minister tegen iedere inzet of bijdrage vanuit EU verband is. Of is de minister slechts van mening dat de OVSE het voortouw moet nemen en de EU waar mogelijk de helpende hand zal bieden?

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat, nu de OVSE het besluit heeft genomen een politie eenheid naar Kirgizië te sturen, de Europese Unie moet kijken hoe zij deze initiatieven zo effectief mogelijk kan ondersteunen. Kan de minister nader ingaan op het besluit dat door de OVSE is genomen? Op wat voor manier wordt de betrokkenheid van de OVSE bij de problematiek in Kirgizië en in het bijzonder de missie en het onderzoek van Kimmo Kiljunen van de Parlementaire Assemblee van de OVSE door de EU ondersteund? De toenemende verslechtering van de mensenrechtensituatie, (zie recente rapporten van Human Rights Watch en Amnesty International) met name in Osh is aanleiding voor grote bezorgdheid. Zien de EU en met name Nederland, dat mensenrechten tot speerpunt van haar buitenlands beleid heeft, mogelijkheden om de situatie te verbeteren?

Balkan (Kosovo/Bosnië)

De leden van de VVD-fractie willen vernemen hoe de door de regering gewenste «werkende rechtsstaat» in Bosnië-Herzegovina zich verhoudt tot de ontwikkeling waarbij etnische entiteiten in dat land zoveel nadruk krijgen dat het ten koste gaat van een behoorlijk functionerend staatsbestel.

De leden van de PvdA-fractie vinden het belangrijk dat er een vreedzame oplossing komt voor de problemen met betrekking tot Kosovo. Daarbij past het inzetten op concrete, praktische oplossingen in plaats van langdurig getouwtrek over de (juridische) status.

Kosovo is naar het oordeel van de leden van de PVV-fractie geen onafhankelijk land, maar maakt deel uit van de Servische staat. Nederland heeft onjuist gehandeld door Kosovo wel te erkennen. Het destijds afgekondigde eenzijdige afscheidingsbesluit van de Kosovaarse regering strookt niet met het internationaal recht en heeft een precedentwerking

waar separatisten over de hele wereld. een beroep op kunnen doen. Er dient geen EU-strategie richting Bosnië-Herzegovina (door)ontwikkeld te worden. Er dient geen enkel signaal afgegeven te worden, dat ook maar voor een millimeter de toetreding van Bosnië tot de EU suggereert. Bosnië is een safe haven voor terroristen. De geestelijk leider van de Bosnische moslims wil de sharia verankeren in de grondwet en joden komen op basis van deze grondwet niet in aanmerking voor bestuursfuncties. Gelet hierop dient de ontwikkeling van visum liberalisatie/vrijheid voor Bosnië stopgezet te worden. Bosniërs zullen als het aan de leden van de PVV-fractie ligt in de toekomst gewoon een visum nodig hebben om naar Nederland te komen. Ditzelfde geldt ook voor Albanië en inwoners van het gebied Kosovo.

De leden van de SP-fractie kunnen zich moeilijk voorstellen dat de verwachte uitspraak van het Internationaal Gerechtshof over de status van Kosovo geen rol speelt bij een toekomstige dialoog tussen Belgrado en Pristina, zoals de regering wenst. Heeft de regering aanleiding om te denken dat dit haalbaar is? Spreekt de regering hiermee uit dat zij wenst dat een uitspraak van het Internationaal Gerechtshof geen consequenties heeft, dan wel voor de onderlinge verhoudingen tussen Belgrado en Pristina, dan wel voor de opstelling van de EU ten opzichte van Kosovo? Vinden er besprekingen plaats tussen de lidstaten die Kosovo wel en niet hebben erkend over de te volgen koers? Deze leden vragen zich verder af of de minister het mogelijk acht dat een compromis bereikt kan worden, in de vorm van een splitsing van Kosovo; waarbij een deel van Kosovo aan Servië toekomt. Wat is de opstelling van de Nederlandse regering en van de EU in een dergelijk geval? De leden van de SP-fractie menen in de geannoteerde agenda te lezen dat meerdere landen met troepen in Bosnië-Herzegovina wensen de «conditionaliteiten» voor sluiting van het kantoor van de Hoge Vertegenwoordiger los te laten. Is dat juist? Zijn die landen dan van mening dat de conditionaliteiten niet langer noodzakelijk zijn voor de zogenaamde Euro-Atlantische integratie of zien zij een andere toekomst weggelegd voor Bosnië-Herzegovina?

EU-Afrika

De leden van de PvdA-fractie vinden het belangrijk dat de relatie EU-Afrika op de agenda staat en dat 3^e EU-Afrika Top goed wordt voorbereid. Op welke globale thema's zet Nederland in? De invulling en agendering van de EU-Afrika Top zal dit najaar verder vorm krijgen. De resultaten van MDG-top in New York (26–27 september) en de vergadering van de Afrikaanse Unie (25 juli) zullen ook van invloed zijn op de EU-Afrika Top. De leden van de PvdA-fractie zouden dan ook ter voorbereiding op de EU-Afrika Top graag specifieke informatie ontvangen. De voortgang op de MDG's loopt veel trager dan noodzakelijk is. Hoe scoren de partnerlanden van Nederland die in de categorie «versnelde MDG-realiserende» vallen op de verschillende MDG's? Is er een duidelijk verschil met andere landen? Wat is de voortgang van het EU-MDG-initiatief voor de ACS-landen? Hoeveel extra middelen zijn er vrijgemaakt, en worden die al besteed? Kan de regering de Kamer informeren over de uitkomsten van de Top van de Afrikaanse Unie?

De leden van de CDA-fractie vinden het een goede zaak dat er gezocht wordt naar globale thema's waarin de samenwerking EU-Afrika concrete invulling kan krijgen. Aan welke thema's denkt de minister dan? Een suggestie van deze leden: het bevorderen van de rechtsstaat. Mogen de leden van de CDA-fractie er vanuit gaan dat dit één van de globale thema's is die Nederland wil bespreken? Zo nee, waarom niet? De leden van de CDA-fractie hebben al eerder duidelijk gemaakt het zeer te betreuren dat er op 9 augustus geen volledige EU waarnemingsmissie

in Rwanda aanwezig zal zijn. In hoeverre bestaat de kans dat er toch tijdens deze bijeenkomst afgesproken kan worden op zijn minst met een zwaardere EU delegatie de verkiezingen waar te nemen? De situatie wordt er namelijk niet beter op, terwijl het van groot belang is ook de ontwikkelingssteun die de EU zo gul geeft aan de regering van Rwanda te koppelen aan eerlijke verkiezingen op 9 augustus en de eerbieding van basismensenrechten zoals de vrijheid van meningsuiting.

De leden van de SP-fractie vragen welke globale thema's Nederland wil bespreken op de EU-Afrika Top. Wat is het voorstel van Portugal?

Cuba

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de recente ontwikkelingen op Cuba het agenderen van de situatie in dat land op de agenda van deze vergadering rechtvaardigen. Op wat voor manier wordt er in de EU aangekeken tegen de vrijlating (en uitzetting) van Cubaanse dissidenten? Is de dissidenten de mogelijkheid gelaten om in hun land te blijven of is het uitreisvisum een voorwaarde voor vrijlating? Welke afspraken zijn er gemaakt, bijvoorbeeld met de Spaanse regering die de uitgezette Cubanen en hun familieleden opneemt? Zijn er in dat kader ook eisen gesteld door de Spaanse regering aan de regering van Cuba ten aanzien van mensenrechten op het eiland en de situatie van de dissidenten die nog in de gevangenis zitten? Wat is het gevolg van deze nieuwe situatie (vrijlaten dissidenten) voor de politieke dialoog die er gevoerd wordt met de regering van Cuba?

Somalië

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de aanslagen in Oeganda, die werden opgeëist door Al-Shabaab, laten zien hoezeer de situatie in Somalië risico's met zich meebrengt voor de stabiliteit in de regio. Zal dit onderwerp ook tijdens de komende Raad Buitenlandse Zaken worden besproken? Zo nee, waarom niet? Kan de minister ingaan op de gevolgen die de aanslagen in Oeganda hebben voor de EU-trainingsmissie die vanuit Oeganda wordt uitgevoerd?